

8. Илюшин, А.А. Перевод художественный // Введение в литературоведение: основные понятия и термины : учеб. пособие / Чернец Л. В., Хализев Е. В., Бройтман С. Н. и др. – М., 1999. – С. 240–245.

9. Лімборський І.В. Літературознавча компаративістика і художній переклад за доби глобалізації: Сучасний стан, дискусії і проблеми /І.В. Лімборський. – ел.ресурс. Режим доступу <http://limborsky-66.ucoz.ru/publ/1-1-0-7>.

10. Бергер П.Л. Культурная динамика глобализации // Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире. – М.: Аспект-Пресс, 2004. – С. 10.

Стаття надійшла до редакції 24.04.15

Л. В. Клименко, канд. филол. наук, науч. сотруд.
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

Художественный перевод как основной вид межкультурной коммуникации, в контексте Евроинтеграции

В статье художественный перевод определяется как основной вид межкультурной коммуникации, акцент делается на его роли в современном контексте интеграционных процессов Украина – Европа.

Ключевые слова: художественный перевод, интеграция Украина – Европа, межкультурная коммуникация, социокультурный аспект

L. Klymenko, PhD
Taras Shevchenko National University of Kyiv

Literary translation as basic type of cross-cultural communication in the context of Eurointegration

The research defines the literary translation as a main source of cross-cultural communication and focuses on its role in the contemporary context of the integration Ukraine – Europe.

Key words: literary translation, integration Ukraine-Europe, cross-cultural communication, socio-cultural aspect.

УДК 821.161.2-1.09

М. М. Коваленко, студ.
Институт філології КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ОБРАЗ БОЖОЇ МАТЕРІ У РЕЦЕПЦІЇ Т. ШЕВЧЕНКА ТА І. ДРАЧА (на матеріалі поем "Марія" та "Чорнобильська мадонна")

У статті досліджується авторська трансформація традиційного образу Богородиці у творах Тараса Шевченка "Марія" та Івана Драча "Чорнобильська мадонна".

Ключові слова: традиційний образ, Т. Шевченко, І. Драч, "Марія", "Чорнобильська мадонна", образ матері.

Діва Марія – один із центральних образів не лише світової літератури, а й культури в цілому, що знаходить відображення у роботах численних художників, письменників, скульпторів різних епох. Він зустрічається ще у фольклорній традиції. В Україні поклоніння Богородиці сягає доби хрещення Русі. Цікаво, що у Святому Письмі згадки про діву Марію доволі лаконічні. На сторінках чотирьох Євангелій знаходимо не так уже й багато відомостей про неї. Проте у подальшій церковній та апокрифічній традиції образ Мадонни ввібрав у себе ідеал жінки, що є прикладом духовної чистоти та взірцем неабияких моральних якостей. Те ж бачимо і в художній рецепції цього образу.

Образ Богородиці набув неабиякого поширення у світовій літературі та давно перетворився на вічний (або, за термінологією А. Нямцу, традиційний). Він стане **об'єктом** дослідження у нашій статті. **Предметом** є рецепція образу та набуття ним нових конотацій у творах Івана Драча і Тараса Шевченка.

Мета статті – проаналізувати вектори трансформації вічного образу Богородиці у творах Т. Шевченка та І. Драча на матеріалі поем "Марія" та "Чорнобильська мадонна". Її **актуальність** зумовлюється практичною відсутністю постановки й вирішення проблеми суголосності осмислення образу Божої матері у цих авторів.

Варто звернути увагу на саме слово "мадонна". З італійської воно перекладається як "моя пані", "жінка"; епоха Відродження додала до його конотації жінку-матір, жінку з дитиною, Богородицю. У католиків "Мадонна" – назва матері Христа. Узагальнюючи вищезазначене трактування, можна сказати, що *мадонна* – це збірний образ жінки-матері, пронизаний сакральністю аспекту материнства, сутність якого полягає у підтримці безсмертя людства, як фізично – у продовженні роду, так і духовно – у збереженні моральних цінностей. За А. Нямцу, світова література звертається до образу Богородиці здебільшого у символічному контексті, а її знаковий характер пояснюється як канонам, так і відсутністю інтерпретаційного простору: Марія зазвичай не є тим змістовим центром, який провокує сюжетний розвиток, конфлікти і колізії [1, 103].

Якщо дослідженню теорії художнього образу присвячені багатоаспектні праці О. Лосєва, О. Фрейденберг, Г. Гачева, то вічні образи досліджували А. Нямцу, А. Волков. Сьогодні їх найчастіше трактують як ті, що "за глибиною художнього узагальнення виходять за межі конкретних творів та зображеної в них історичної доби містять у собі невичерпні можливості філософського осмислення буття" [2, 136].

Тарас Шевченко плекає образ Божої матері на ниві українського світосприйняття, вкладає в нього всю глибину материнства як особливого таїнства зародження життя у поемі "Марія". Іван Драч у "Чорнобильській мадонні" осмислює його у рамках великої техногенної катастрофи ХХ ст.

Іван Франко у статті "Шевченкова Марія" зазначає, що поема "Марія" має повноцінне право вважатися найкращою, найглибшою та гармонійно викінченою, у ній поет створив "найвищий з усіх відомих... в якій-небудь літературі ідеал жінки-матері, що життя своє віддає задля сина, а коли син умер задля високої ідеї, вона з силою материнської любові стає на його місце і завершує його діло, зовсім не дбаючи про свою власну долю" [3, 300]. Накреслюючи етапи розвитку образу матері в творчості Кобзаря від ранніх ("молоднечих") поем ("Катерина", "Наймичка", "Слепая") до зрілих ("Княжна", "Відьма", "Неофіти") дослідник справедливо стверджує, що в "Марії" варіації на тему жінки-матері "доходять до найвищого вершка, який тільки могла досягти фантазія поета, до найкращого апофеозу" [3, 300]. Справді, з кожним твором поет ніби піднімається на щабель вище у розвитку висвітлення і оспівування "двосвіту" матері і сина.

Одним із перехідних етапів осмислення образу жінки-матері є героїня поеми "Наймичка" – Ганна. На своєму шляху вона чинить неабиякий духовний опір долі; незважаючи ні на що, вона не здається, на відміну від легендарної Катерини. В обох поемах розгортаються схожі за сюжетною лінією події: долі матерів і незаконно народжених дітей, але в "Катерині" підкреслюється соціальний і національний аспект трагічної долі персонажів, а в "Наймичці" акцентуються високі матерії, властиві людській душі, ті якості, що продукують силу для протистояння життєвим ситуаціям навіть, на перший погляд, безнадійним.

Якщо розглянути світ матері і сина як сходи, по яких перша все своє життя підіймаються до небес, то Катерина перебуває десь на початку цього шляху. Вона духовно не готова до такої відповідальної подорожі, для неї материнство виявилось полоном, тому вона самознищується, вважаючи смерть єдиним виходом.

Ганна, в свою чергу, не зрікається материнського покликання; ставши матір'ю, вона ніби прокидається, відкриває в собі друге дихання і всіма силами виборює щастя дитині, перед якою завинила. Якщо Катерина залишає свого Івася напризволяще, то Ганна, підкинувши власну дитину іншій родині, перш за все, кидає себе, проявляючи неабиякий героїзм – все життя перебувати у ролі наймички, знаходитися поряд зі своєю дитиною, піклуватися про неї і чути, як вона називає мамою іншу жінку.

Варто звернути увагу, що Ганна з величезною любов'ю та надрином материнського серця плекала свою дитину; ніби спокуюючи гріх, вона трансформує своє "нещасливе щастя" у справді щасливе майбутнє сина. Врешті-решт вона виходить переможницею, але не просто тому, що Ганна – сильна жінка, а тому, що протягом всього життєвого шляху молиться Марії, яка оберігає її.

Ганна, зберігши життя сину, переступає кордон особливого світу матері і сина, стає його покровителькою, уособлюючи собою Марію. Отже, якщо наймичка Ганна – покровиця для своєї дитини, то Марія – покровиця всього українського народу, кожної живої душі. Т. Шевченко співає псалом матері, починаючи поему "Марія" словами з Акафісту пресвятій Богородиці: "Радуйся, ты бо обновила еси зачатя студно" [4, 540].

Поєми Кобзаря не лише достеменно розкривають образ жінки-матері, а й паралельно висвітлюють його погляди на сім'ю. Т. Шевченко від першого свого твору ворує на святе сімейство.

Валерій Шевчук у розвідці "А буде син і буде мати..." розмірковує над ідеєю родини як основи суспільності в поезії Кобзаря і висловлює думку про те, що Шевченко схиляється до домінування матриархальності в українській родині. На думку В. Шевчука, у Т. Шевченка головна роль відводиться матері, образ якої між рядками перетікає в поняття неньки-України, а гармонійне суспільство бачиться поетом у вигляді макрородини, складниками якої виступають мільйони мікродин, від яких власне і залежить моральне здоров'я суспільства в цілому [5, 141].

Щодо питання, якою виступає родина у поемі "Марія", то можна зазначити таке: на початку поеми родинне вогнище дещо аномальне, адже головна героїня – сирота. Мікрородина є неповноцінною, відповідно ця неповноцінність впливає на стан макрородини й поступово провокує національну трагедію. Неповноцінність родини Т. Шевченко компенсує щирою любов'ю Йосипа до Марії, хоча останній є людиною нерідною, він долучається до Шевченкового світу сім'ї.

При поверховому прочитанні поеми "Марія" може скластися враження, що перед нами оригінальний, з поетичної точки зору довершений, переспів євангельської легенди, своєрідна літературна адаптація біблійного сюжету, лейтмотивом якого виступає всеосяжне захоплення образом Марії, звеличення її, поклоніння їй, яке розглянуто як дань іконописній традиції і взагалі релігійному світогляду. Хто ж така Шевченкова "Марія"?

По-перше, її образ можна розглядати як засіб зображення трагедії закріпаченого українського народу: "Молюся, плачу і ридаю: / Воззри, пречистая, на їх, / Отих окрадених, сліпих / Невольників. Подай їм силу / Твого мученика сина, / Щоб хресткайдани донесли / До самого, самого краю" [4, 540].

По-друге, варто згадати що пише Шевченко, перебуваючи в ув'язненні в Орській фортеці, у своєму листі до Репніної: "Новий завіт я читаю благоговійно і у мене родилася думка описати материне серце по життю пречистої діви, матері спасителя" [3, 301]. Тобто акцент тут падає саме на серці матері. Це дає можливість поширити проєкцію трактування образу Марії на Україну як стражденну матір, яка побивається за своїм сином – народом: "Розп'яли. Й тебе, як сина. / Наплювали / На тебе, чистую, кати; / Розтлили, кроткую!" [4, 556]. Однак Шевченко завершує поему зерном надії: "Розтлили кроткую! а ти... / Мов золото в тому горнилі, / В людській душі возродилась, / В душі невольничій, малій, / В душі скорбящей і убогій" [4, 556].

Звідси впливає дуалістична концепція зображення Марії. З одного боку, ми можемо розглядати образ Мадонни в аспекті макрокосмосу: мати-Земля, природа, творча сила, яка дає і зберігає життя, а з іншого боку – в аспекті мікрокосмосу: у кожній людини в душі живе своя мадонна (совість або божа іскра).

Поема "Чорнобильська мадонна" Івана Драча в свою чергу постає як модель національного апокаліпсису. Відразу, ще у епіграфі, письменник відсилає нас до Шевченкової "Марії", цитуючи Кобзаря: "Все упованіє моє / На тебе, мій пресвітлий раю, / На мидосердіє твоє, / Все упованіє моє / На тебе, мати, возлагаю, / Свята сила всіх святих, / Пренепорочная, благая!" [6, 630]. Твір Івана Драча відносять до нового, проте глибоко національного дискурсу в українській літературі – літератури "постапокаліптичного" періоду.

Вибух на Чорнобильській АЕС 1986 року стає поштовхом для створення поетичних творів, які глибоко переосмислюють наукові відкриття, до чорнобильської теми звертаються такі письменники як Б. Олійник,

Ю. Щербак, В. Яворівський, С. Йовенко.

Тамара Гундорова в монографії "Післячорнобильська бібліотека. Український постмодерн" відзначає, що Чорнобиль призвів до народження нової епохи в Україні, створення нової постмодерної свідомості та постмодерної літератури [7, 12–13]. "Чорнобильська мадонна" Івана Драча – це ліро-епічна поема-пазл, яка складаючись із різних шматочків жіночих образів-іпостасей, звучить як цілісна поліфонія, наскрізь пронизана апокаліптичним мотивом. Дослідник творчості І. Драча А. Ткаченко влучно говорить про неї як про "поему-мозаїку", у якій ми простежуємо взаємодіяльність "предметної, чуттєвої конкретики реалістичних деталей з одночасним метафоричним, символічним узагальненням" [8, 21]. Біблійний час тут трансформується у сучасність: знову, тепер на Голгофі технологічного хаосу, гине син людський, своєю жертвою приносячи спасіння мільйонам людей: "Пекучий, палючий – на всі небеса, / І падає з нього вогненна роса, / Бо небо роздерто, і думи роздерті, / Три чисниці, може, лишилось до смерті, / Той огненний хрест, а на ньому і в нім / Палає мій син у кільці вогнянім, / Бо атомні цвяхи засаджено в руки, / Бо губи горять од пекельної муки...." [6, 643].

Мати у І. Драча зображена простою жінкою, що сподівається целофаном захиститись від радіації, та за її описом постає та наївність, що була властива всій Україні: "Обкуталась баба, обтушувалась, / Скрізь, де амбразури, позапиналась, / Лиш гола і біла її палюга / Летить полином – баба ледве встига / Чорноби-

лем бігти за тою здоровою / Тяжкою, як туча, старою коровою,
/ А що вже корова – та теж в целюфані..." [6, 637].

В унісон з серцем тогочасної України б'ється і серце Шевченкової Марії. Хоча зображені в поемі події відбуваються на території Іудеї, картини природи, характер побуту, психологія людських стосунків тяжіють до українського стилю і сприймається українським реципієнтом як рідні, народні. Ось як ніжно змальовує Шевченко Марію: "Заквітчай голову дівочу / Лілеями та тим рясним / Червоним маком. Та засни / Під явором у холодочку, / Поки що буде. / Увечері, мов зоря тая, / Марія з гаю виходжає / Заквітчана" [4, 542]. Або: "А йдучи, козеня, небога, / Ніби дитину, на руках / Хитала, бавила, гойдала, / До лона тихо пригортала / І цілувала. Козеня, / Неначе теє кошеня" [4, 543]. Не можна закидати Шевченку блюзнірство за його "побутове" простонародне зображення подій християнської історії. Навпаки, він звільнює образ Марії від неприступності, робить його ближчим до тих, хто щиро вірить у покровительство і благословення Божої матері серцем, а не зовнішньою поведінкою. Християнські образи і мотиви тісно вплелися у фольклорну традицію народу і стали її невід'ємними елементами.

Протягом віків величезна кількість відомих і невідомих митців зверталися до образу Божої матері як до найсвятішого. Той, хто наважувався зобразити її, брав на свої плечі тягар величезної відповідальності, І. Драч говорить про це так: "Як малювали на задану тему богове мистецтво, / Протягом тисячоліть – від Рубльова до Леонардо да Вінчі, / Від Вишгородської Мадонни і до Сікстинської, / Від Марії Оранти і до Атомної Японки... / Чи не лячно тобі виходити із етюдником / На цю космічну дорогу, де майстрове сидять у віках / І в кожного – Мадонна своя, і сія на століття" [6, 631].

Повертаючись до питання людської трагедії, необхідно усвідомити, що людина перш за все є рабом самої себе, адже в ній безперестанку борються дві сутності: добро і зло. Образ царя Ірода в Шевченка є втіленням абсолютного зла, втрати всього людського. Ірод задля збереження своєї влади готовий на будь-який злочин, убити всіх немовлят для нього – як рукою махнути: "Й нечуте сталося тойді. / Ще діточки сповиті спали, / Ще купіль гріли матері, / Намарне гріли: не купали / Маленьких діточок своїх!

/ Ножі солдати сполоскали / В дитячій праведній крові! / Таке-то на світі сталося! / Дивіться ж, о! матері! / Що роблять іроди царі!" [4, 548]. Те саме зло у деформованому вигляді простежується у "Чорнобильській мадонні" Івана Драча: "Що нам цар Ірод! Сивий примітив! / Його загнали два тисячоліття, / А дні старі на Іродський мотив / Нам видаються старосвітським сміттям" [6, 647]. Прагнення людей володіти світом не змінилося, намагання спростити життя, витиснути з природи все і навіть те, що лише вона спроможна дати, створило Чорнобиль, який наче той Ірод, так само безжально вбиває дітей: "За мудрість всесвітню дурних академій. / Платим безсмертям – життям молодим" [6, 647].

Світ постійно змінюється, а людська сутність не втрачає свою типовість. Якщо уявити, що життя рухається "по спіралі", то можна констатувати наявність на його шляху так званих "вічних граблів", на які наступають різні покоління людства. Якщо ж розглядати життя як постійну боротьбу з фатумом, то страждання є невід'ємним складником буття: "Злая ж доля / Колючим терном провела, / Знущалася над красою! / В яких гаях? В яких ярах, / В яких незнайомих вертепах / Ти заховаєшся од спеки / Огнепалимої тії, / Що серце без огню розтопить / І без води прорве, потопить / Святії думоньки твої? / Де ти сховаєшся? Нігде!" [4, 543].

Проте існування Всесвіту тримається на рівновазі, порушення якої потребує відновлення. В такому випадку Мадонна є втіленням константи, вона постійна і непорушна, намагається утримати рівновагу, з якої люди, починаючи з гріхопадіння Адама і Єви, постійно пориваються вибитися. Її образ трансформується з часом, але ніколи не покидає людство. Божа матір – берегиня цього нещасного засліпленого стражданнями світу. Люди духовно сліпі, вони "не відають, що творять", через те і страждають.

Створивши "Марію", Шевченко вкладає в рядки поеми зображення і нескінченну любов Божої Матері до свого сина, в якій простежується любов мадонни-покровительки до українського народу і безталанного людства в цілому. Він (на той час досить сміливо) ставить Марію на шлях зближення з народом, виносить її за рамки традиційного біблійного викладу.

Шевченко, можна сказати, зачинатель "земного" шляху образу Марії, а Драч, в свою чергу, доводить її образ до апогею, його "Чорнобильська мадонна" – ні що інше, як "vox clamantis in

deserto", останнє попередження, "червоне світло". Автор щосили апелює до серця людства. "Шануй батька й матір свою", – вічна заповідь, що має бути вкарбована на скрижалях серця кожної гідної звання "Людина" особистості. Натомість яку гірку правду ілюструють нам рядки з Чорнобильської мадонни: " та як здригнувся горний атом – / він матір згадує лиш матом / не підсадила на всі трони / зад войовничої персони" [6, 646]. Мадонна втілює в собі образ матері-землі, люди "рвуть її коси" – користуються всіма благами природи, не соромлячись свого виключно споживачького ставлення, і цим самим знову і знову порушують рівновагу: "Коса лише вирвана долі / Лежала на збитій іконі" [6, 643].

Але так не може продовжуватися вічно. Мадонна – провісниця, вона підсвідомо відчуває долю свого сина, що можна побачити в поемі Шевченка: "І трупом пала, як узріла / Той хрестик-шибеничку. "Злий! / Недобрий чоловік, лихий / Навчив тебе, моя дитино, / Зробить оце! Покинь! Покинь!"" [4, 551–552] І так само вона передчуває власну смерть у Драча: "А цвинтар – онде він, / Йде стежечка туди, / Могила жде мене, / Як у Сквороди. / Сама її щодня / довбала з місяць я" [6, 652].

Мудра мати знає долю. Якщо ми, люди, не будемо дослухатися до законів природи, думатимемо тільки про свої блага (фізичний аспект), не навчимося поважати нікого, крім себе, продовжимо занедбувати моральні цінності (духовний аспект), то рано чи пізно Мадонна, на плечах якої ще тримається цей світ, не витримає... і тоді вже ніщо не зможе воскресити її. Цю істину ніжно шепоче Шевченкова Марія, і кричить, надриваючись від болю, Чорнобильська мадонна Драча. Вони обидві різними засобами намагаються донести до свідомості людства, що шанування і відродження в собі Мадонни кожною людиною – шанс відновити втрачену рівновагу і врятувати світ від загибелі. "Сіль пізнання – це плід каяття... / Несе сива чорнобильська мати. / Цю планету... Це хворе дитя!" [6, 660].

Таким чином, можемо дійти висновку, що у рецепції образу Божої матері у Тараса Шевченка та Івана Драча чимало спільного. Біблійно-християнський аспект "Чорнобильської мадонни" багато у чому суголосний Шевченковій "Марії". З-під пера кожного автора вилилася і закарбувалася на папері справжня любов до людей і народу і, в першу чергу, до жінки-матері. Оспівуючи

національну і загальнолюдську трагедію крізь призму євангельських легенд і соціально-економічних проблем, автори ніби кидають виклик світу, перевіряють його на міцність.

Обидві Марії уособлюють в собі духовність, внутрішню силу і красу, тобто ті компоненти морального здоров'я, без яких неможливе гармонійне існування і досягнення людьми омріяного стану під кодовою назвою "щастя". Звернення до образу Божої Матері підкреслює глибину порушеної проблеми і пронизує твори особливою сакральністю.

Образ Богородиці – глибоко символічний, в обох письменників він пов'язаний з мотивом спасіння, ідеями жертвовності та надії. У ньому письменники уособили Україну, її нелегку долю, а також змалювали жінку-матір, що є втіленням душі народу, для якої одними з найбільш визначальних факторів буття завжди виступають віра, надія та любов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нямцу А.Е. Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования) / А.Е. Нямцу. – Черновцы: Рута. 2007. – 520 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К. : ВЦ. "Академія", 1997. – 752 с.
3. Шевченкова Марія // Франко І. Твори : У 50-ти томах. – К. : Наук. думка, 1986. – Т. 39. – 705 с.
4. Шевченко Т. Марія // Кобзар. – К. : Дніпро, 1979. – 653 с.
5. "Personae verbum" (Слово іпостасне) : Розмисел . – К. : Твім інтер, 2001 . – 264 с.
6. Драч І.Ф. Берло: Книга поезій / Іван Федорович Драч ; [передм. І.М. Дзюби]. – К. : Грамота, 2007. – 912 с.
7. Гундорова Тамара. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. – К., 2005. – 263 с.
8. Ткаченко А. Художній світ І. Драча / Анатолій Ткаченко. – К. : Либідь, 1992. – 78 с.

Стаття надійшла до редакції 24.04.15

М. М. Коваленко, студ.

Институт філології КУНУ імені Тараса Шевченка, Київ

Образ Божьей матери в рецепции Т. Шевченка и И. Драча (на материале поэм "Мария" и "Чернобыльская мадонна")

В статтє досліджується авторська трансформація традиційного образу Богородици в произведениях Тараса Шевченка "Мария" и Ивана Драча "Чернобыльская мадонна".

Ключевые слова: традиционный образ, Т. Шевченко, И. Драч, "Мария", "Чернобыльская мадонна".

М. Kovalenko, student
Institute of Philology Taras Shevchenko University of Kyiv

**The image of the Virgin Mary in the vision of T. Shevchenko and I. Drach
(based on poems 'Maria' and 'Chernobyl Madonna')**

This article examines the author's transformation of the traditional image of the Virgin in the works of Taras Shevchenko "Maria" and Ivan Drach "Chernobyl Madonna".

Keywords: traditional image, Shevchenko, Drach, "Maria", "Chernobyl Madonna".

УДК 821.214.21-31(540)

М. О. Ковела, студ.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

**КОНФЛІКТ ДУХОВНИХ І СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ
В РОМАНІ ЛАЛІТАМБІКИ АНТАРДЖАНАМ
"ВИПРОБУВАННЯ ВОГНЕМ"**

Статтю присвячено розгляду конфлікту духовних і сімейних цінностей в романі "Випробування вогнем" Лалітамбіки Антарджанам. Проаналізована тема становища жінок в індійському суспільстві і особливостей традицій рідинного життя на основі роману "Випробування вогнем".

Ключові слова: просвітлення, духовний шлях, сансара, самозречення, рідинне життя, традиційне індійське суспільство, світогляд.

Метою дослідження є розгляд проблеми конфлікту духовних і сімейних цінностей на основі роману "Випробування вогнем", складне становище жінки в суспільстві Індії та її право на самовизначення, особливості традиційних індійських уявлень щодо ролі жінок у рідинному житті.

Актуальність статті визначається недостатнім ступенем дослідження проблеми вибору між духовним шляхом і сімейним життям у індійській літературі. Також актуальним є те, що дана тема і даний твір не досліджувалися вітчизняними мовознавцями та літераторами.

Лалітамбіка Антарджанам (1909–1987), – індійська письменниця і громадський діяч, авторка роману "Випробування вог-